

Автор. Дашкель Марія Ростиславівна,

вчитель укр. мови та літератури

КЗ «Костопільська спеціальна школа І-ІІІ ст. » Рівненської обласної ради

Тема. Діалогічне мовлення. Розігрування діалогу відповідно до запропонованої ситуації.

Мета. Сприяти формуванню комунікативної компетенції шляхом вироблення вміння змістовно, граматично правильно, послідовно висловлюватися та доцільно використовувати слова в конкретному значенні; шляхом розвитку чіткості та виразності усного мовлення; виховувати культуру спілкування; корегувати вміння орієнтуватися на ситуацію спілкування.

Тип уроку: урок формування комунікативних умінь та навичок.

Обладнання: роздатковий матеріал, підручник.

Хід уроку

I. Загальнокорекційний етап.

1. Формування нервово – психологічної готовності до уроку.

«Кольоровий настрій».

Вибір кольорових наліпок.

Вправа «Доповни прислів'я». (Вчитель зачитує першу частину, діти знаходять другу частинку і зачитують). (Додаток 1).

Від красних слів ... (язик не відсохне).

Більше діла — ... (менше слів).

Гостре словечко... (коле сердечко).

Слово — не горобець, ... (вилетить — не спіймаєш).

Слово до слова — ... (зложиться мова).

- Отже, завжди потрібно слідкувати за своїм мовленням. Перш ніж щось сказати, потрібно добре подумати. Наше мовлення буде багатим, коли ми будемо використовувати різні прислів'я, приказки.

2. Організаційна підготовка до уроку

- Ви звернули увагу, що ми сьогодні сидимо у колі, адже спілкування має завжди відбуватися у дружньому колі, має бути взаємоповага.

II. Основний етап.

1. Пропедевтична частина.

Робота в групі

Мовленнєвий практикум (Додаток 2).

Завдання: назвіть різні види реплік, за допомогою яких ви зможете висловити:

Щиру вдячність (дякую, щиро вдячна, будь ласка...).

Радість при зустрічі (радий тебе бачити, як добре, що ми зустрілися...)

Заперечення, або незгоду, дотримуючись мовного етикету (вибачте, але ви не маєте рації, я думаю по іншому, вибачте, в цьому ви помиляєтесь, перепошую, прошу вибачити...).

- Давайте складемо декілька речень з цими словами.

2. Повідомлення теми, завдань уроку. Мотивація учіння.

Вчитель: питання культури спілкування є актуальним навіть. Якщо брати до уваги ваш клас. Тож будемо вчитися культури спілкування.

Чи вважаєте ви, що треба вчитися спілкуванню? Чи це уміння приходить саме? (Діти формулюють мету уроку, учитель корегує).

Вчитель: отже, мета нашого уроку будувати діалог, збагачувати своє мовлення, орієнтуватися в ситуації спілкування.

Запис теми уроку в зошити.

3. Формуюча частина.

3.1. Відтворення необхідних знань і умінь.

Пояснення вчителя

Наше мовлення відбувається у двох формах: писемній та усній. Усна – це

спілкування людей у формі монологу (говорить тільки один, а інший слухає) і діалогу (мовець і слухач міняються ролями). Ось подивіться світлини і скажіть, де спілкування відбувається у формі діалогу, а де у формі монологу. Таким чином, монолог — це висловлювання однієї особи, розраховане на слухача. Діалог — це розмова, яка відбувається між двома особами, кожна з яких виступає і мовцем, і слухачем. Діалог складається із реплік — висловлювань людей, що розмовляють. Умови, за яких відбувається спілкування, називають ситуацією спілкування.

Запис визначення у зошит (діалог – розмова двох і більше людей).

3.2. Пояснення, як слід застосовувати знання.

У формі інтерактивної вправи «Мозковий штурм» з'ясовуємо **основні правила ведення діалогу (Додаток 3):**

Бути завжди ввічливими, привітними, доброзичливими у спілкуванні.

Не перебивати співрозмовника.

Говорити чітко, конкретно, грамотно.

Слухати зацікавлено.

Не завдавати людям прикрощів словом.

Чемно пояснити причину прохання чи відмови.

Стежити за культурою мовлення.

3.3. Практичні вправи на застосування знань.

1. Творче спостереження.

Читання усмішки П. Глазового

Кухлик

Дід приїхав із села,

Ходить по столиці.

Має гроші – не мина

Жодної крамниці.

Попросив він:

*- Покажіть кухлик,
Той, що з краю.*

Продавиця:

*- Шо? Чево? Я не понимаю.
- Кухлик, любя, покажіть,*

Той, що збоку смужка.

*- Да какой же кухлік здесь,
Если это кружка!*

Дід у руки кухлик взяв

І насутив брови.

*- На Україні живете
Й не знаєте мови ...*

Продавиця теж була

Гостра та бідова.

*- У меня есть свій язык.
Ні к чему мне мова.*

І сказав їй мудрий дід:

*- Цим пишатися не слід,
Бо якраз така біда в моєї корови:*

Має, бідна, языка

І не знає мови.

- Назвіть учасників діалогу.

(Ця гумореска ще раз нам доводить, що не знаючи рідної мови, можна потрапити в такі кумедні ситуації).

2. Робота в парах. Розігрування діалогу.

«На прийомі у лікаря».

- Доброго дня! Я хочу, щоб ви мене оглянули!
- Доброго дня! Що у вас болить?
- Я дуже простуджений, у мене температура.
- Я зараз вас огляну і призначу відповідне лікування.
- Дякую! Допобачення!
- Виздоровлюйте! Всього доброго!

«У місті».

- Доброго дня! Я вперше у вашому місті, скажіть, будь ласка, як пройти на вулицю Лесі Українки?
- Вам потрібно пройти прямо, тоді за книжковим кіоском повернути праворуч.
- Як далеко знаходиться ця вулиця?
- Вулиця Лесі Українки недалеко, за п'ять хвилин ви будете на місці.
- Дякую вам!
- Будь ласка!

Індивідуальна робота.. Розташуй репліки за порядком. («Іду на День народження»). Додаток 4

Розігрування діалогу «У магазині» (колективно). Кожен по черзі підходить і купує.

- Прошу, зважте триста грамів печива «Наполеон».
- Вам з шоколадною начинкою чи без начинки?
- З начинкою.
- Ще щось?
- Ні, це все.
- За все 20 гривнів.
- Дякую!
- Прошу!

3. Виконання тестових завдань. (Презентація).

Взаємоперевірка.

III. Заключний етап.

1. Підсумок уроку. Бесіда за запитаннями.

2. Домашнє завдання.

Скласти за малюнком 4-5 речень, визначити головні і другорядні члени речення.

3. Нервово-психологічне розвантаження учнів

Створення словесного букета для гостей.

Вправа «Доповни прислів'я».

Від красних слів ...

Більше діла — ...

Гостре словечко...

Слово — не горобець, ...

Слово до слова — ...

язик не відсохне.

менше слів.

коле сердечко.

вилетить — не спіймаєш.

зложиться мова.

дякую

**будь
ласка**

**щиро
вдячна**

**радий
тебе
бачити**

**як добре,
що ми
зустрілися**

**прошу
вибачити**

**я думаю по -
іншому**

перепрошую

*Основні правила
ведення діалогу:*
бути завжди ввічли-
вим, привітним, добро-
зичливим у спілкуванні

не перебивати співроз —
мовника;
говорити чітко,
конкретно, грамотно;
слухати зацікавлено;

НЕ ЗАВДАВАТИ ЛЮДЯМ
ПРИКРОЩІВ СЛОВОМ;

ЧЕМНО ПОЯСНИТИ
ПРИЧИНУ ПРОХАННЯ ЧИ
ВІДМОВИ;
СТЕЖИТИ ЗА КУЛЬТУРОЮ
МОВЛЕННЯ.

«Іду на День народження».

Розмісти репліки за порядком:

- Допобачення! Було дуже весело!

- Привіт! Чи можна зайти?

- Дякую за вітання!

- Вітаю!

- Так, я тебе вже давно чекаю!